

Hrvatski pomorski muzej Split

Glagoljaša 18, 021/347-346, www.hpms.hr, hpms@hpms.hr

IZVJEŠĆE O RADU U 2024. GODINI

1. SKUPLJANJE GRAĐE

(Odnosi se samo na muzejske predmete. Navodi se broj skupljenih predmeta po zbirkama prema navedenim načinima skupljanja građe).

1.1. Kupnja

ukupno 204 muzejska predmeta

- Zbirka slikovne dokumentarne građe: 53 predmeta
- Zbirka pisane dokumentarne građe: 142 predmeta
- Zbirka odora, nošnji i opreme: 1 predmet
- Zbirka brodske opreme i sredstava: 7 predmeta
- Zbirka zastava i signalnih zastava: 1 predmet

1.3. Darovanje

ukupno 134 muzejska predmeta

- Zbirka maketa: 4 predmeta
- Zbirka likovnih radova: 22 predmeta
- Zbirka brodske opreme i sredstava: 3 predmeta
- Zbirka pisane dokumentarne građe: 14 predmeta
- Zbirka odora, nošnji i opreme: 88 predmeta
- Zbirka zastava i signalnih zastava: 2 predmeta
- Zbirka pomorskih karata i peljara: 1 predmet

1.7. Ostalo

Pohrana i čuvanje: ukupno 2 predmeta (vlasništvo tvrtke "Plovput" d.o.o. Split)

- Zbirka pisane dokumentarne građe: 2 predmeta

2. ZAŠTITA

2.3. Restauracija (*izvođači radova: vlastita radionica/ vanjski suradnici*)

Restauratorsko-konzervatorski radovi (izvan Muzeja) obavljani su tijekom 2024. godine na sveukupno 62 muzejska predmeta:

1. Zbirka brodske opreme i sredstava: 29 predmeta

Izvršitelj postupka: "Patina"-Obrt za konzervatorsko-restauratorske poslove, Split.
Vlasnica obrta i izvršiteljica postupka Vanda Krstinić, mag. konzervacije-restauracije

2. Zbirka oružja i oružanih sredstava: 5 predmeta

Izvršitelj postupka: "Patina"-Obrt za konzervatorsko-restauratorske poslove, Split.
Vlasnica obrta i izvršiteljica postupka Vanda Krstinić, mag. konzervacije-restauracije

3. Zbirka pisane dokumentarne građe: 8 predmeta

Izvršitelj postupka: Nikolina Cvitanović, ovlaštenu konzervator-restaurator, Državni arhiv Split

4. Zbirka pomorskih karata i peljara: 2 predmeta

Izvršitelj postupka: Nevenka Perić-Klarić, konzervator-restaurator savjetnik, Split.
(dopuštenje za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, 5. studeni 2013. godine, klasa UP/I-612-08/13-03/0234, Ur.br. 532-04-01-04/1-13-4)

5. Zbirka odora, nošnji i opreme: 18 predmeta

Izvršitelj postupka Bruna Periš, mag. konzervacije-restauracije, Split.

3. DOKUMENTACIJA

(Uz svaku rubriku navesti broj jedinica, način obrade (klasično, računalno) i naziv programske podrške)

3.1. Inventarna knjiga

U program "M++" cjelokupno su obrađene sljedeće zbirke iz fundusa HPMS-a:

- Zbirka pomorskih karata i peljara: novi upis i obrada 170 muzejskih predmeta
(31. prosinca 2024. Zbirka ima sveukupno 893 predmeta)
- Zbirka likovnih radova: dodatna obrada 128 muzejskih predmeta
(31. prosinca 2024. Zbirka ima sveukupno 128 predmeta)
- Zbirka maketa: dodatna obrada 160 muzejskih predmeta
(31. prosinca 2024. Zbirka ima sveukupno 160 predmeta)
- Zbirka odora, nošnji i opreme: novi upis i obrada 145 muzejskih predmeta
(31. prosinca 2024. Zbirka ima sveukupno 545 predmeta)

3.3. Fototeka

Tijekom 2024. godine foto-arhiv je uvećan za 18 jedinica:

S osnove nabavke:

- spomen album: 1 kom.
- crno bijela fotografija: 8 kom.

S osnove darovanja:

- fotografija u boji: 5 kom.

3.6. Hemeroteka

U Inventarnu knjigu upisuju se podaci koji identificiraju jedinicu fonda: inventarna oznaka uz pripadajuću godinu/autori/naslov članka/publikacija/izdanje/ISBN(ISSN)/datum/godište/broj stranice/smještaj/izvor(url)/odgovorna osoba.

Inventarna knjiga hemeroteke za 2024. godinu ima sveukupno **37 obrađenih/pohranjenih jedinica**.

Zapisi se pohranjuju u hemerotečni arhiv. Dokumentacija se trajno čuva.

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava (*razmjena, dar, kupnja, muzejska izdanja*)

Tijekom 2024. godine knjižni fond **je uvećan za 230 novih naslova** s osnove:

- nabavka s osnove programa: 14 naslova
- redovna djelatnost: 10 naslova
- darovanje: 107 naslova (s građanima temeljem Ugovora o darovanju)
- razmjena: 25 naslova.
- periodična građa: 74 naslova (nabavka: 26, razmjena: 5, darovanje: 43)

4.2. Stručna obrada knjižničkog fonda

Evidentiranje u računalnoj bazi podataka internog karaktera uz naznaku naslova publikacije, autora, nakladnika/za nakladnika, urednika, mjesta i godine izdanja

4.4. Služba i usluge za korisnike

Knjižnica HMPS-a je specijalizirana knjižnica zatvorenog tipa, ali uz nadzor djelatnika knjižni fond dostupan je svima za potrebe istraživanja i stručne pomoći iz povijesti pomorstva.

4.5. Ostalo (*izrada bibliografija, izdavačka djelatnost knjižnice i slično*)

Svojim publikacijama Muzej je sudjelovao na 43. Izložbi izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja i galerija koja se održala na 46. Međunarodnom sajmu knjiga INTERLIBER Zagrebačkog velesajma u razdoblju od 12. do 17. studenoga 2024. godine.

HPMS se predstavio ukupno s 9 publikacija objavljenih u razdoblju od 1. listopada 2023. do 1. listopada 2024. godine te promidžbenim materijalom u vidu naljepnica i razglednica.

Unutar knjižnice Muzeja posebno se iskazuje **arhivska građa** koja s **osnove darovanja** u 2024. godini ima novih **315 jedinica**

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

Sveukupno su za 2024. godinu upisana/dodatno obrađena 603 muzejska predmeta.

6.5. Posudbe i davanje na uvid

U Knjigu izlaska muzejskih predmeta tijekom 2024. godine evidentirana je posudba/ustupanje predmeta u vlasništvu HPMS-a kako slijedi:

Izložbe: ukupno 74 muzejska predmeta (program „M++“)

- ***Pomorski fakultet Sveučilišta u Splitu: 1 predmet***
- ***međumuzejska izložba „Tuć' more“; Etnografski muzej Split: 52 predmeta***
(izložba HPMS-a i Etnografskog muzeja Split od 12. listopada 2023. do 22. travnja 2024.)
- ***izložba „Svjetlo u kanalu“; Muzej Grada Crikvenice: 9 predmeta***
(izložba od 22. lipnja do 1. rujna 2024.)
- ***predstava „Priče s trajekta“; Hrvatsko narodno kazalište Split: 4 predmeta***
(predstava održana od 7. do 14. kolovoza 2024.)
- ***nastava na kolegiju Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Splitu: 4 predmeta***
(znanstveni kolegij od 10. do 16. rujna 2024.)
- ***predstava „Priče s trajekta“; Hrvatsko narodno kazalište Split: 4 predmeta***
(predstava održana 19. i 20. listopada na trajektu “Oliver”)

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima (sa izlaganjem, bez izlaganja)

Ljubomir Radić

- 21.-23.6.2024. sudjelovanje u trećem kongresu ‘Duhovna baština marijanskih svetišta’ u organizaciji Turističke zajednice Grada Sinja i Svetišta Gospe Sinjske, Sinj, sa izlaganjem *„Zavjetne makete brodova u marijanskim svetištima na istočnoj obali Jadrana“*
- 12.-13.9.2024. sudjelovanje na Konferenciji povodom 15 godina sustavnog očuvanja i revitalizacije pomorske baštine na Kvarneru i u Istri, te 10 godina rada i djelovanja „Koordinacije udruga za očuvanje i revitalizaciju pomorske, ribarske i brodograđevne baštine Kvarnera i Istre – Tradicijska jedra Kvarnera i Istre“, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka, s izlaganjem *„Plime i oseke u Hrvatskom pomorskom muzeju Split“*
- 12.-13.9.2024. sudjelovanje na Konferenciji povodom 15 godina sustavnog očuvanja i revitalizacije pomorske baštine na Kvarneru i u Istri, te 10 godina rada i djelovanja

„Koordinacije udruga za očuvanje i revitalizaciju pomorske, ribarske i brodograđevne baštine Kvarnera i Istre – Tradicijska jedra Kvarnera i Istre", Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka, s izlaganjem „*Interpretacijski centar pomorstva i ribarstva Biograd na Moru*“

- 2.-5.10.2024. sudjelovanje na 29. Forumu Udruženja pomorskih muzeja Mediterana održanom u Pomorskom muzeju u Sesimbri, Portugal s izlaganjem „*Plime i oseke u Hrvatskom pomorskom muzeju Split*“
- 29.11.2024. sudjelovanje na online demonstraciji inovativnih pomagala za osobe s oštećenjem vida putem platforme Google Meet na engleskom jeziku u organizaciji Tiflotehna d.o.o.

Mirja Lovrić

- 9.05.2024. sudjelovanje na radionici „Izazovi stručne obrade građe u povijesnim zbirkama“ u Muzeju grada Splita, u organizaciji Hrvatskog povijesnog muzeja Zagreb, na temu prikupljanja, pohrane i izlaganja muzejske građe povijesnih i kulturno-povijesnih zbirki
- 3.10.2024. godine sudjelovanje na mrežnoj radionici pod nazivom „Primarna dokumentacija - Knjiga ulaska i Knjiga izlaska“ u organizaciji Muzejskog dokumentacijskog centra Zagreb
- 12.12. 2024. godine sudjelovanje na mrežnoj radionici pod nazivom „Smještaj muzejskih predmeta u čuvaonicama i vođenje dokumentacije o smještaju u Inventarnoj knjizi“ u organizaciji Muzejskog dokumentacijskog centra Zagreb.

Branka Teklić

- 26.02.2024. sudjelovanje na ZOOM predavanju „Autorsko pravo i srodna prava“ u organizaciji Muzejskog dokumentacijskog centra i Državnoga zavoda za intelektualno vlasništvo
- 7.-9.03.2024. sudjelovanje na međunarodnoj on-line konferenciji „Venice at 60: Doctrinal Documents in the protection of Cultural Heritage u organizaciji ICOMOS-a
- 9.04.2024. sudjelovanje na on-line tečaju „Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: Knjige i druga omeđena tekstualna građa“ u organizaciji Centra za stručno usavršavanje knjižničara u RH
- 3.10.2024. sudjelovanje na mrežnoj radionici „Primarna dokumentacija: Knjiga ulaska i Knjiga izlaska“ u organizaciji Muzejskog dokumentacijskog centra

- 12.12.2024. sudjelovanje na mrežnoj radionici „Smještaj muzejskih predmeta u čuvaonicama i vođenje dokumentacije o smještaju u inventarnoj knjizi (bazi podataka)“ u organizaciji Muzejskog dokumentacijskog centra

Petra Radić

- 30.01.2024. sudjelovanje na mrežnoj radionici udruge Interpret Europe „What is a successful exhibit?“
- 9.05.2024. sudjelovanje na radionici „Izazovi stručne obrade građe u povijesnim zbirkama“ u Muzeju grada Splita, u organizaciji Hrvatskog povijesnog muzeja Zagreb, na temu prikupljanja, pohrane i izlaganja muzejske građe povijesnih i kulturno-povijesnih zbirki
- 12.-13.9.2024. sudjelovanje na konferenciji u Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja Rijeka povodom 15 godina sustavnog očuvanja pomorske baštine Kvarnera i Istre te 10 godina djelovanja „Koordinacije udruga Tradicijska jedra Kvarnera i Istre“
- 7.12.2024. sudjelovanje u edukativnom programu „Dalmacija *storytelling* kod Meštrovića“
- 10.12.2024. na digitalnom *Festivalu multimedijских i web projekata „MUVILAB 2024“* u organizaciji Muzejskog dokumentacijskog centra: Petra Radić održala je *on-line* prezentaciju „VR SHOWROOM WRECKS4ALL HRVATSKOG POMORSKOG MUZEJA SPLIT“ realiziranog kroz INTERREG projekt.
- 12.12.2024. sudjelovanje na mrežnoj radionici „Smještaj muzejskih predmeta u čuvaonicama i vođenje dokumentacije o smještaju u inventarnoj knjizi (bazi podataka)“ u organizaciji Muzejskog dokumentacijskog centra

Daniela Kušpilić

- 9.05.2024. sudjelovanje na regionalnoj radionici „Izazovi stručne obrade građe u povijesnim zbirkama“ koja je održana u Muzeju grada Splita, u organizaciji Hrvatskog povijesnog muzeja Zagreb, na temu prikupljanja, pohrane i izlaganja muzejske građe povijesnih i kulturno-povijesnih zbirki
- 19.03.2024. sudjelovanje na „Danima karijera“ Filozofskog fakulteta u Splitu radi predstavljanja Hrvatskog pomorskog muzeja Split kao ustanove za provedbu stručne prakse studenata

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika (*u okviru muzejske djelatnosti*)

Ljubomir Radić

- Deplijan izložbe “*Hrvatski školski jedrenjak Jadran, matična luka Split 1933.-2023.*” Split, 2024. (Koautor: Matej Gabrilo)

Branka Teklić

- Katalog izložbe: „Između obveze i časti – mornaričke odore iz fundusa Hrvatskoga pomorskog muzeja Split“, Split, Hrvatski pomorski muzej Split, 2024.

Stjepan Lozo

- Knjiga: „Obrana Jadrana u hrvatskom ratu za neovisnost 1991“, nakladnik Hrvatski pomorski muzej Split, Split, 2024.

Daniela Kušpilić

- Stručni rad: “*Zastava Pelješkog pomorskog društva*“, časopis *Grb i zastava* broj 35/2024.

6.8. Stručno usavršavanje (*tečajevi, seminari, studijska putovanja, specijalizacija, stručni ispiti*)

Kustosica **Petra Radić**, dana 6. ožujka 2024. godine, rješenjem Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske stekla je zvanje viši kustos.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

Tijekom 2024. godine je zaprimljeno i riješeno **ukupno 70 zamolbi stručnih upita**, uglavnom istraživačke naravi; povijest hrvatskog pomorstva, statistički podaci o plovilima i parobrodarskim društvima, istraživanje iseljeničkih pruga, stručne ekspertize muzejskih predmeta kao i zahtjeva za uvidom u knjižnicu HPMS-a. Stručni djelatnici Muzeja uredno su odgovorili na sve zaprimljene zahtjeve / zamolbe.

6.10. Urednički poslovi, recenzije knjiga i članaka

- Viši kustos/ravnatelj Ljubomir Radić urednik je knjige „*Stogodišnjaci iz našega mula*“, autora Nenada Bojmića, koja je objavljena u nakladi Muzeja betinske drvene brodogradnje i Hrvatskoga pomorskog muzeja Split.
- Kustosica Branka Teklić tehnička je urednica časopisa *Kulturna baština*.

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

Muzej je član Udruženja pomorskih muzeja Mediterana (AMMM). Forum Udruženja za 2024. godinu održan je u Sesimbri u Portugalu.

Viša kustosica Branka Teklić je dopredsjednica *Društva prijatelja kulturne baštine Split*.

Viša kustosica Petra Radić članica je međunarodne udruge *Interpret Europe* koja okuplja stručnjake za interpretaciju baštine s ciljem unaprjeđenja komunikacije i razumijevanja kulturne i prirodne baštine kroz edukaciju, istraživanja i razmjenu iskustava.

6.12. Informatički poslovi muzeja (*kreiranje i održavanje web stranica, on-line baza podataka, digitalizacija građe i sl.*)

Muzejske web stranice održava ugovorena tvrtka.

6.13. Ostalo

Branka Teklić

- 17.10.2024. predstavljanje knjige/kataloga, autorica: Branka Teklić: „*Između obveze i časti – mornaričke odore iz fundusa Hrvatskoga pomorskog muzeja Split*“, Split, Hrvatski pomorski muzej Split
- 26.11.2024. predstavljanje donacije odora pok. viceadmirala Zdravka Karduma, Split, Hrvatski pomorski muzej Split

Ljubomir Radić

- 25.07. 2024. predstavljanje knjiga: „*Stogodišnjaci iz našega mula*“, autor Nenad Bojmić. Betina, Muzej betinske drvene brodogradnje
- 29.08.2024. predstavljanje kataloga „*Sto lica trogirskih razglednica*“, autorice Maja Maljković Zelalija i Daniela Kontić, Trogir, Muzej grada Trogira
- 5.09 2024. predstavljanje knjige: „*Stogodišnjaci iz našega mula*“, autor Nenad Bojmić. Biograd na Moru, Zavičajni muzej Biograda na Moru
- 17.09 2024. predstavljanje knjige: „*Stogodišnjaci iz našega mula*“, autor Nenad Bojmić. Split, Hrvatski pomorski muzej Split
- 17.10.2024. predstavljanje knjige/kataloga: „*Između obveze i časti – mornaričke odore iz fundusa Hrvatskoga pomorskog muzeja Split*“, autorica Branka Teklić, Split, Hrvatski pomorski muzej Split,
- 26.11.2024. predstavljanje donacije odora pok. viceadmirala Zdravka Karduma, Split, Hrvatski pomorski muzej Split

Petra Radić

- 19.03.2024. sudjelovanje na manifestaciji „Dani karijera“ Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu s ciljem unapređenja suradnje između muzeja i akademske zajednice:
 - o predstavljanje Hrvatskog pomorskog muzeja Splita kao nastavne baze Fakulteta;
 - o sudjelovanje u fokus grupi u svrhu dijeljena iskustva rada sa studentima te pružanja povratnih informacija o studijskim programima iz perspektive potencijalnih poslodavaca

Daniela Kušpilić

- 19.03.2024. sudjelovanje na manifestaciji „Dani karijera“ Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu s ciljem unapređenja suradnje između muzeja i akademske zajednice:

7. ZNANSTVENI RAD

7.3. Znanstveno usavršavanje (magisterij, doktorat)

Viša kustosica Branka Teklić apsolventica je na poslijediplomskom doktorskom studiju „Jadran – poveznica među kontinentima“ na Sveučilištu u Zadru, smjer povijest.

Muzejski savjetnik mr. sc. Stjepan Lozo priprema obranu doktorske teze na poslijediplomskom doktorskom studiju Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Obvezni podaci:

Naziv izložbe: „**Mreže i udice – eksploatacija mora u doba antike i ranog srednjeg vijeka**”

Mjesto održavanja i prostor: Hrvatski pomorski muzej Split

Vrijeme trajanja: 14. prosinca 2023. – 28. siječnja 2024.

Autori stručne koncepcije: Branka Milošević

Autor likovnog postava: Branka Milošević

Opseg (broj eksponata): 296

Web adresa (ukoliko je izložba predstavljena na Internetu):

www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit;

Vrsta: kompleksna, inozemna, edukativna, skupna, pokretna

Korisnici (*kome je izložba namijenjena*): opća populacija

Gostujuća izložba Muzeja Grada Umaga *Mreže i udice* obrađuje temu eksploatacije mora u doba antike i ranog srednjeg vijeka temeljem višegodišnjih sustavnih istraživanja arheološkog lokaliteta Sipar u Istri, sjeverno od Umaga, kojima su otkriveni višeslojni ostaci arhitekture te brojni pokretni arheološki nalazi koji naseobine na poluotoku datiraju od 1. st. prije Krista do 9. st. poslije Krista. U ovim povijesnim razdobljima događale su se mnoge promjene u načinu života ljudi, mijenjale su se njihove životne potrebe što je dovodilo do prilagođavanja i promjena u arhitekturi naselja. Tijekom istraživanja utvrđeno je da je najmanje jedna od ovih promjena nastala obnavljanjem naselja poslije razaranja.

Cilj izložbe je da se na temelju znanstveno obrađenih arheoloških nalaza s ovog povijesno značajnog lokaliteta i drugih povijesnih izvora bar približno objasni i dočara kako je i u kolikoj mjeri jedna relativno mala ljudska zajednica bila povezana s morem i tako stoljećima funkcionirala prilagođavajući se, ne rijetko i dramatičnim, povijesnim okolnostima na globalnoj pozornici Mediterana. Izložba je bila dio projekta "Čudesna morska ISTRAŽivanja" koji je imao za cilj promociju ribarstva/pomorstva područja FLAG-a *Pinna nobilis* financiranog sredstvima EU. Projekt je odobrilo Ministarstvo poljoprivrede RH - Uprava za ribarstvo. Izložbu je realizirao Muzej hrvatskih arheoloških spomenika – Split za Muzej grada Umaga.

Naziv izložbe: „**Tuć' more**“

Mjesto održavanja i prostor: Etnografski muzej Split

Vrijeme trajanja: 12. listopada 2023. – 19. travnja 2024.

Autori stručne koncepcije: Petra Radić (ex Blažević), Ivana Vuković

Autori likovnog postava: Volga Lopušinsky-Zoković, Vana Ribarović, Ivana Vuković, Petra Radić (ex Blažević)

Opseg (broj eksponata): 104

Web adresa (ukoliko je izložba predstavljena na Internetu):

www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit;

Vrsta: kompleksna, tuzemna, edukativna, skupna, pokretna

Korisnici (*kome je izložba namijenjena*): opća populacija

Inspirirani *Jadranskom izložbom* koja je prije gotovo stotinu godina simbolički preprela povijest splitskih muzeja, Etnografski muzej Split i Hrvatski pomorski muzej Split realizirali su izložbu „TUĆ' MORE“. U prvom zajedničkom izložbenom projektu spojio ih je interes ka istraživanju i interpretiranju trgovačkog pomorstva - specifičnog oblika privređivanja stanovništva ovih prostora. Želeći prikazati posebnosti tog zvanja koje je većini stanovništva

strano, autorice Ivana Vuković i Petra Radić koristile su osobni pristup i pojedinačno tumačenje individualnih povijesti. Zahvaljujući glasovima pomoraca iz prve ruke, izložbeni narativ kombinira kulturno-antropološku analizu s interpretacijom muzejske i arhivske građe koju baštinimo iz minulih stoljeća. Kao rezultat istraživanja iskustva mora, izložba donosi višeglasje: more nije samo doživljaj ljepote, otkrivanja i odmora, nego i doživljaj opasnosti, tragedije te transcendencije.

Naziv izložbe: „**Sole – sin mora**“

Mjesto održavanja i prostor: Hrvatski pomorski muzej Split

Vrijeme trajanja: 1. - 25. veljače 2024.

Autori stručne koncepcije: Ivor Igrec, Daniela Kušpilić

Autor likovnog postava: Ivor Igrec

Opseg (broj eksponata): 38

Web adresa (ukoliko je izložba predstavljena na Internetu):

www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit;

Vrsta: kompleksna, tuzemna, edukativna, skupna, pokretna

Korisnici (*kome je izložba namijenjena*): opća populacija

Umjetnik Dino Grčić se po drugi put predstavio splitskoj publici pod pseudonimom Kralj Sunca, s novom samostalnom izložbom u Hrvatskom pomorskom muzeju na kojoj je predstavio seriju fotografija i crteža na majicama, koja su plod sezonskog rada provedenog na dva putnička broda. Svaki brod predstavlja po jedno poglavlje u životu umjetnika, prezentirano na odvojenim zidovima galerije. Što se tiče fotografija i crteža, diorama u umjetnikov život i rad na brodu, oni nas osim vizualnog dojma mogu uvesti u duboku introspekciju, prenoseći nam morsko prostranstvo kao dinamično platno, pozadinu na kojoj je umjetnik boravio tijekom svojih mjeseci provedenih na moru, egzistirajući na jedrenjacima na stalnoj putanji od točke A do točke B, iz luke u luku, u kojem provodi vrijeme kao bitnički ili pak post-bitnički autor-pustolov.

Umjetnik, inače rodom iz unutrašnjosti zemlje, sada svoj život gradi uz more, a izložba je putovanje kroz prostor i vrijeme gdje se njegovi korijeni stapaju s trenutnom egzistencijom. Prateći njegovo djelovanje, njegovo umjetničko postojanje je prožeto svojevrsnom svježinom. Umjetnik doslovno i metaforički mijenja svoje ruho sa svakom novom izložbom, kao što mijenja i transferira medij u kojem stvara i koegzistira sa svojom okolinom.

Njegovi crteži na majicama, tj. njegovim različitim kožama u kojima je živio tijekom boravka) dodaju novu dimenziju izložbi. Majice postaju artefakti, relikvije, svaka s vlastitim isječkom iz njegovog života na moru.

Izložba nas potiče da razmišljamo o vlastitim korijenima, promjenama i putovanjima koja oblikuju našu individualnost, da istražujemo vlastite dubine i mijene koje nas oblikuju. Svaki rad na ovoj izložbi svjedoči o otkrivanju sebe, stvaranju mosta između prošlosti i sadašnjosti, kopna i mora, unutrašnjeg i vanjskog. Umjetnik je na brodu istraživao trenutke koje je uhvatio svojom memorijom, objektivom i olovkom, sklapajući ih u jednu osobnu simfoniju iskustava.

On je samo jedan od mornara na brodu koji povremeno ponešto fotografira i crta, s dozom internalizirane inspiracije u kojoj umjetnik vidi nešto savršeno, nešto veće od sebe, svjestan da ljeto mora završiti i da zima mora doći. Zima u kojoj umjetnika čeka novi zimski kaput.

Naziv izložbe: **„Hrvatski školski brod “Jadran” - matična luka Split 1933.- 2023.**

Mjesto održavanja i prostor: Rijeka

Vrijeme trajanja: 8. - 28. veljače 2024.

Autori stručne koncepcije: Ljubomir Radić, Matej Gabrilo

Autor likovnog postava: Ljubomir Radić

Opseg (broj eksponata): 68

Web adresa (ukoliko je izložba predstavljena na Internetu):

www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit;

Vrsta: kompleksna, tuzemna, edukativna, skupna, pokretna

Korisnici (*kome je izložba namijenjena*): opća populacija

Izložba fotografija pod nazivom: „Hrvatski školski brod Jadran – matična luka Split, 1933. – 2023.“ javnosti je prvi puta predstavljena u rujnu 2023. godine u Splitu, u Domu Hrvatske vojske. Realizirali su je Hrvatski pomorski muzej Split i Muzej Domovinskog rata u Splitu kako bi se obilježilo 90 godina od uplovljavanja jedrenjaka „Jadran“ u splitsku luku, a program se odvijao pod pokroviteljstvom Ministarstva vanjskih i europskih poslova. Autori izložbe su Ljubomir Radić iz HPMS-a i Matej Gabrilo iz MDRUS-a dok je za tehničku realizaciju zadužen Leo Garbin (HPMS). Izložbu u Splitu je pratio i okrugli stol na temu neriješene sukcesije vojne imovine SFRJ s naglaskom na pitanje povratka š/b „Jadran“ u Hrvatsku, a u radu okruglog stola sudjelovalo je niz govornika iz sfere diplomacije, politike, obrane i kulture. U studenom 2023. godine program s izložbom i pratećim okruglim stolom je organiziran u Hrvatskom saboru.

Povodom Dana dubrovačkih branitelja, 6. prosinca 2023. godine izložba otvorena u palači Sponza u Dubrovniku.

Izložbu čini 20 panoa sa kolažom od 65 fotografija jedrenjaka „Jadran“ iz 1930-ih godina, od početka gradnje u Hamburgu preko prve plovidbe prema Splitu i uplovljavanja u luku 6. rujna 1933. godine do putovanja svijetom zaključno s 1939. godinom.

Naziv izložbe: „**Dalmacija i mi**“

Mjesto održavanja i prostor: Hrvatski pomorski muzej Split

Vrijeme trajanja: 29. veljače – 14. ožujka 2024.

Autori stručne koncepcije: Milenka Šain, Jagoda Kecman

Autor likovnog postava: Milenka Šain, Jagoda Kecman

Opseg (broj eksponata): 58

Web adresa (ukoliko je izložba predstavljena na Internetu):

www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit;

Vrsta: kompleksna, tuzemna, edukativna, skupna, pokretna

Korisnici (*kome je izložba namijenjena*): opća populacija

Na izložbi su se predstavili radovi članova Unije Vlaho Bukovac koja kroz skoro dva desetljeća djelovanja okuplja članove različitih interesa, od slikara, kipara, pjesnika, književnika, glazbenika i fotografa međunarodnog ugleda, te svojom različitosti pružaju bogatstvo, sinesteziju i multidisciplinarnost poklonicima umjetnosti. Predstavljeni umjetnici kroz izložene radove najčešće se prepoznaju u figuraciji realistično – impresionističkih slikara. Njihovi motivi i forme inspirirani su prikazima podneblja u kojem žive, što se vidi u morskim motivima, škrapama, borovima, napuštenim kamenim kućama čime se približavaju tradicijskim vrijednostima, ali su uspješni i u uradcima apstrakcije, gdje je sve spomenuto zabilježeno različitim tehnikama ulja, akrila, akvarela, pastela, crteža i fotografije.

Naziv izložbe: „**Slovenski brodovi - Splošna plovba 6&11**“

Mjesto održavanja i prostor: Hrvatski pomorski muzej Split

Vrijeme trajanja: 21. ožujka – 5. rujna 2024.

Autori stručne koncepcije: Duška Žitko

Autor likovnog postava: Duška Žitko

Opseg (broj eksponata): 21 predmet i 6 panoa

Web adresa (ukoliko je izložba predstavljena na Internetu):

www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit;

Vrsta: kompleksna, tuzemna, edukativna, skupna, pokretna

Korisnici (*kome je izložba namijenjena*): opća populacija

Izložba SLOVENSKI BRODOVI, 6 brodova *Splošne plovbe*, zaokružuje sedmogodišnji međuinstitucionalni projekt. Izdavanjem izvanredne pomorske serije prigodnih maraka potaknula ga je Pošta Slovenije, a stručno ga je osmislio i vodio Pomorski muzej "Sergej Mašera" Piran koji je njime očitovao svoju misiju utemeljenu na istraživanju i očuvanju pomorske baštine, podizanju javne svijesti i promicanju slovenske pomorske prošlosti. Odabirom šest ključnih brodova *Splošne plovbe* rasvijetlio je jednu od najvećih, najvažnijih i najuspješnijih pomorskih priča poslijeratnog razdoblja, priču o jedinom slovenskom međunarodnom brodaru koji se etablirao na nemilosrdnom svjetskom pomorskom tržištu sa simbolom Triglava na dimnjacima svih brodova u svojoj floti.

Na moderan način četverojezično prezentirana izložba opremljena je svjetlosnim panoima s ilustracijama šest brodova prikazanih na markama, obogaćena animacijama, video zapisima, dokumentarnim filmovima pomoraca te arhivskim snimkama o brodovima i pomorcima. Izložene su i brojne fotografije, modeli brodova, instrumenti, pa čak i umjetnički radovi s brodova *Splošne plovbe*. Uz multimedijски materijal izložbu prati interaktivni katalog koji trajno obilježava i promovira dio vrlo značajne slovenske pomorske prošlosti.

Izložba je 2023. godine za gostovanje u Povijesnom i pomorskom muzeju Istre u Puli tematski smisleno proširena jer je u brodogradilištu Uljanik u Puli *Splošna plovba* naručila ukupno 11 brodova, od toga 9 u šezdesetima godinama 20. stoljeća te još dva, u osamdesetima. Za splitsko gostovanje zanimljivo je kako je većina brodova *Splošne plovbe* izrezana u nekadašnjem Brodospasovom rezalištu u Svetom Kaju. Otvorenje izložbe u Splitu uveličali su nastupom članovi Slovenskog kulturnog društva Triglav Split.

- Naziv izložbe: „**Između obveze i časti – mornaričke odore iz fundusa Hrvatskoga pomorskog muzeja Split**“

- Mjesto održavanja i prostor: Hrvatski pomorski muzej Split

- Vrijeme trajanja: 17. listopada 2024. – 8. prosinca 2024.

- Autor(i) stručne koncepcije: Branka Teklić

- Autor(i) likovnog postava: Branka Teklić

- Opseg (broj eksponata): 228 muzejskih predmeta i 21 pano

- Web adresa (*ukoliko je izložba predstavljena na Internetu*):

www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit

- Vrsta: povijesna, kompleksna, tuzemna, edukativna, samostalna, pokretna

- Korisnici (*kome je izložba namijenjena*): opća populacija

- Tema (*kratak opis*):

Ovom izložbom i novom muzejskom publikacijom, Muzej je predstavio mornaričke odore i opremu (remene, kape, ambleme za kape, različite oznake, mornaričku dugmad) iz svojega fundusa koju su tijekom triju stoljeća nosili hrvatski pomorci u mornaricama od vremena Austro-Ugarske Monarhije, preko Kraljevine SHS / Jugoslavije, Drugoga svjetskog rata, razdoblja FNRJ/SFRJ te Republike Hrvatske.

Budući da nam odore donose brojne informacije o pomorčevoj službi na brodu, počevši od pripadnosti određenoj mornarici, zatim njegovim obvezama, struci i činu, autorica je različitu građu tematski i kronološki podijelila u nekoliko cjelina istaknuvši one odore koje su kulturno-povijesnom vrijednošću izrazito značajne. Na taj se način opisao izgled mornaričkih odora te prikazao njihov razvoj, a uključen je i mikrohistorijski element, odnosno donijela se i manje poznata priča o vlasniku jedne ovakve odore i istaknulo što je njezino nošenje predstavljalo za tog pomorca, njegovu obitelj te konačno hrvatski narod. Nositi odoru danas, kao i nekoć, za pojedinca predstavlja obvezu, ali i čast.

Osim ratnih mornaričkih odora, na izložbi i katalogu istaknute su i mornarske škrinje u kojima su pomorci za vrijeme dugih plovidbi čuvali na brodu svoje najdragocjenije predmete, poput odore, obuće, fotografija članova obitelji, te osobnih predmeta potrebnih za održavanje higijene poput zrcala, češlja i pribora za brijanje.

Posebno mjesto na izložbi i katalogu zauzimaju nošnje bokeljskih mornara. Naime, Bokeljska mornarica, prema tradiciji, utemeljena je davne 809. godine kada su kotorski pomorci sudjelovali u preuzimanju relikvija sv. Tripuna, koji je otada zaštitnik grada Kotora i bratovštine kotorskih pomoraca.

Na izložbi su predstavljene mornaričke i časničke odore hrvatskih mornara, poput one Antuna Nina Lušića s Hvara koji je kao mornar plovio na austrougarskom zapovjednom brodu „Viribus Unitis“, odore hrvatskoga hidrozrakoplovca Nikše Nardellija koji je letio pod zastavom Austro-Ugarske, a mornaričku je službu nastavio u Mornarici Kraljevine SHS/Jugoslavije te potom u Mornarici NDH.

Izložene su i druge mornaričke i časničke odore vezane uz Drugi svjetski rat kao i Jugoslavensku ratnu mornaricu. Predstavljene su i odore koje su nosili hrvatski pomorci i vojnici u borbi za neovisnost u Domovinske ratu poput svečane odore Svete Letice koji je bio prvi zapovjednik Hrvatske ratne mornarice, te prvi i jedini stožerni admiral HRM-a, te radno-ratna odora Mile Čatlaka, prvoga zapovjednika Prvog odreda pomorskih diverzanata Hrvatske ratne mornarice.

Izloženo je i nekoliko odora, svečanih te službenih ljetnih i zimskih, još dvojice zapovjednika Hrvatske ratne mornarice, pok. admirala Vida Stipetića i pok. viceadmirala Zdravka Karduma koji je 1991. godine imenovan za prvoga i jedinoga zapovjednika obrane grada Splita u Domovinskome ratu, a nakon rata se istaknuo kao osnivač i prvi zapovjednik Obalne straže Republike Hrvatske.

Osim mornaričkih odora, Muzej čuva i prikrivnu odoru kopnene vojske, pripadnika 4. gardijske brigade, natporučnika Bože Zadre, ranjenoga u *Operaciji 'Maslenica'* 1993. godine. Na izložbi su osim ratnih mornaričkih odora izložene i odore mornara i kapetana koji su služili na brodovima trgovačke mornarice. Tako se, primjerice, kapetan Anđelko Medić, čija je kapetanska odora predstavljena izložbom i katalogom, zapovjednik na nekoliko *Jadrolinijinih* brodova, u više navrata tijekom 70-ih godina prošloga stoljeća istaknuo u spašavanju brodolomaca na Jadranu, posebice u bračkom i viškom akvatoriju, kada je od nevremena spasio nekoliko posada stranih i domaćih brodova, turističkih i ribarskih. Osim njegove, istaknute su i odore *Jadrolinijina* časnika Marina Hržića koji je napredovao od trećeg do prvoga časnika stroja, te kapetanice Tee Mavrić.

Osim odora mornara, časnika i zapovjednika na brodovima *Jadrolinije*, predstavljena je i kapetanska odora Marijana Jurkotića koji je bio zapovjednikom na brodovima još jedne domaće brodarske kompanije, *Jugolinije*. Znano je kako su hrvatski pomorci vični pomorstvu i plovidbi, a mnogi su plovili i na stranim kompanijama. Tako je na izložbi predstavljena i odora splitskog pomorca Dragomira Mazića koji je cijeli svoj radni vijek proveo kao radiotelegrafist na brodovima *Splošne plovbe*, slovenske nacionalne brodarske kompanije. Predstavljena je i odora Ivana Kvinte, svjetioničara na svjetioniku Rt Struga na otoku Lastovu. Zanimljivo je istaknuti kako su na ovome svjetioniku službu vršila čak tri člana obitelji Kvinta, djed, otac i sin.

Na izložbi su, osim odora i opreme, izloženi i brojni drugi predmeti koji upotpunjuju priču o svakoj pojedinoj odori, odnosno istaknutome pomorcu koji ju je nosio, poput odlikovanja, različite pisane dokumentarne, ali i brojne fotografije iz bogate muzejske fototeke od kojih su mnoge po prvi put predstavljene javnosti na uživanje, a koje živo opisuju svakodnevni život mornara i časnika na brodu.

- Naziv izložbe: „**Brodolom Mijoka – probuđena tajna Murterskog mora**“

- Mjesto održavanja i prostor: Hrvatski pomorski muzej Split

- Vrijeme trajanja: 12. prosinca 2024. – 16. veljače 2025.

- Autor(i) stručne koncepcije: Vesna Zmaić Kralj (HRZ) i Marina Lambaša (MGŠ)

- Autor(i) likovnog postava: Ante Filipović Grčić
- Opseg (broj eksponata): 200
- Web adresa (*ukoliko je izložba predstavljena na Internetu*):
www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit
- Vrsta: povijesna, kompleksna, tuzemna, edukativna, samostalna, pokretna
- Tema (*kratak opis*):

Izložba prezentira, na iznimno jasan i vizualno zanimljiv način, rezultate arheoloških istraživanja podmorskog lokaliteta brodoloma kod plićine Mijoke, nedaleko otoka Murtera. Kako se pokazuje i na izložbi, prije oko 300 godina na plićini Mijoka potopljen je brod s izuzetno zanimljivim, nesvakidašnjim, teretom, koji se pokazao vrijednijim nego što je itko mogao pretpostaviti. Uz to, lokalitet brodoloma bio je devastiran, te se smatralo da se malo što može tu pronaći.

Zahvaljujući financijskoj potpori Ministarstva kulture RH, zaštitna arheološka istraživanja su na lokalitetu provedena od 2006. do 2012. godine. Istraženo je područje od 64 m² te je sakupljena velika kolekcija vrijednih pokretnih nalaza datiranih u 16. i 17. stoljeće.

Bez obzira na veliki stupanj devastacije lokaliteta, rezultati istraživanja pružili su uvid u materijalnu kulturu 16. i 17. stoljeća, proizvodnju i trgovinu velikih obrtničkih centara, ali i u pomorsku trgovinu i prilike na Jadranu tijekom tog razdoblja. Mahom skupa i luksuzna roba te velika količina zlatnog i srebrnog novca na brodu koji je bio relativno malih dimenzija i bez ozbiljnog naoružanja, ukazuju da je vjerojatno riječ o piratskom brodu koji je stradao dok je prevozio raznoliku zaplijenjenu robu. No, također bi se ne bi smjela u potpunosti odbaciti mogućnost je riječ o trgovačkom brodu s teretom iz grada Nuremberga i drugih europskih centara.

Cilj izložbe je prikazati rezultate spomenutih istraživanja te time još jednom široj i stručnoj javnosti omogućiti uvid u dio bogatstva jadranske podmorske baštine koji je pohranjen u Muzeju grada Šibenika.

Izložba je koncipirana da prenese značenje i bogatstvo pronađenog materijala, također da se obrati pozornost na devastaciju arheološkog nalazišta, i usprkos tome, vrijednost samog istraživanja. Naime, cijela izložba stane u nekoliko kutija, a vrijednost koja se krije u njima je teško prepoznatljiva. Velika je vrijednost izložbe edukacije o arheološkim nalazištima, osobito onim pod morem, i očuvanju naše zajedničke baštine.

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

(Pod izdavačkom djelatnošću smatraju se samo publikacije čiji je izdavač ili suizdavač muzej)

10.1. Tiskovine

Tijekom 2024. godine HPMS je izdavač/suizdavač 8 naslova, i to:

1. *deplijan izložbe „Hrvatski školski brod Jadran-Matična luka Split, 1933.-2023“*, autori: Ljubomir Radić (HPMS), Matej Gabrilo (Muzej Domovinskog rata u Splitu), izložba u prostoru Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja, Rijeka
2. *deplijan izložbe „Sole, sin mora“-Umjetnik Kralj Sunca*, autor izložbe Dino Grčić, izložba u prostoru HPMS-a
3. *deplijan izložbe „Dalmacija i mi“-izložba slika Umjetničko likovno-književne unije „Vlaho Bukovac“ Split*, izložba u prostoru HPMS-a
4. *deplijan, na hrvatskom i slovenskom jeziku, izložbe „Slovenski brodovi 6&11 Splošna plovba, izgrađeni u brodogradilištu Uljanik u Puli“/“Slovenske ladje 6&11 Splošne plovbe, zgrađenih v ladjedelnici Uljanik v Pulju“*, autorica Duška Žitko, Pomorski muzej „Sergej Mašera“, Piran, izložba u prostoru HPMS-a
5. *deplijan, na talijanskom i engleskom jeziku, izložbe „Navi Slovene-6 navi Splošne plovbe costruite nel cantiere Scoglio Olivi di Pola“/“Slovenian ships-6 ships Splošne plovbe built in Uljanik Shipyard Pula“*, autorica Duška Žitko, Pomorski muzej „Sergej Mašera“, Piran, izložba u prostoru HPMS-a
6. *knjiga „Stogodišnjaci iz našega mula“*, autor Nenad Bojmić, nakladnici Muzej betinske drvene brodogradnje, Betina, Hrvatski pomorski muzej Split
7. *katalog izložbe „Između obveze i časti-Mornaričke odore iz fundusa Hrvatskog pomorskog muzeja Split“*, autorica Branka Teklić, viša kustosica Muzeja, izložba u prostoru HPMS-a, nakladnik HPMS
8. *deplijan, na hrvatskom i engleskom jeziku, izložbe „Brodolom Mijoka-Probuđena tajna Murterskog mora“/“Mijoka shipwreck-The awakened secret of Murter's sea“*, autorica teksta Vesna Zmaić, Odjel za podvodnu arheologiju Hrvatskog restauratorskog zavoda, izložba u prostoru HPMS-a, nakladnik HPMS

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva (*vodstva za građanstvo, vodstva za škole, specijalna vodstva*)

Za grupe u posjetu Muzeju redovito se organiziraju stručna vodstva.

11.3. Radionice i igraonice

U 2024. godini održavanje radionica iz muzejskog kataloga nadmašilo je brojke iz 2023. godine. Koordinaciju za provođenje sadržaja muzejske pedagogije vodi viša kustosica Branka Teklić.

U Muzeju su pored aktivnosti radionica s vrtićima i školama tijekom 2024. godine provedene sljedeće edukativne aktivnosti:

29. EMA – Edukativna muzejska akcija, tema „MUZEJI I STEAM?!“

HPMS već godinama sudjeluje u edukativnoj muzejskoj akciji koju organizira Hrvatsko muzejsko društvo od 18. travnja do 18. svibnja povodom Međunarodnog dana muzeja.

Program

radionica je realizirana pod nazivom „STEAMship“. Brod, jedan od produkata **STEAM** područja, nastao je kao spoj znanosti, tehnologije, inženjerstva, matematike (eng. **Science, Technology, Engeneering, Mathematics**), ali i umjetnosti (eng. **Art**). Naime, često se za brodogradnju kaže da je svojevrsna umjetnost. Stoga se u sklopu muzejsko-edukativnog programa „spojila“ znanost i umjetnost. Istraženi su veliki i bučni brodski strojevi kao i brodovi u koje su se ugrađivali. Polaznici su otkrili kako su nastali, od nacрта – do izvedbe. Likovna djela poznatih slikara marinista Alexandera Kirchera i Johanna Seitsa koji su portretirali brodove, postali su nam temelj za kreativni dio u kojem su djeca uočila važnost „A“ u „STEAM“.

Manifestacija Noć muzeja 26. siječnja 2024.

Viša kustosica Branka Teklić organizirala je radionicu za djecu i odrasle pod nazivom „Istraži muzej“. U glazbenom dijelu programa nastupili su učenici Osnovne glazbene škole Lovro pl. Matačić iz Omiša i kvartet „Bozotti“. Otvorena je izložba maketa koje su nekada bile u vlasništvu admirala Benka Matulića, a koje je muzeju darovalo Dalmatinsko kolekcionarsko društvo Diokles.

Radionice za ERASMUS+ projekte:

Muzej je nastavio dobru suradnju s ERASMUS+ projektima koji uključuju edukativne radionice za odrasle, a provodile su je viša kustosica Branka Teklić i viša kustosica Petra Radić.

Manifestacija „Festival Split za djecu“

Održana je radionica „Ribolovka“; 5.10.2024., kostimirano vodstvo „Hrvatski pomorski vremeplov uz Magdu Lupis“ te virtualni zaron u VR/AR dvorani za proširenu stvarnost kao i stručno vođenje kroz muzej 6.10.2024. koje su vodile viša kustosica Branka Teklić, viša kustosica Petra Radić i kustosica Daniela Kušpilić.

Dalmacija storytelling destinacija

Viša kustosica Muzeja Petra Radić, interpretira pomorsku povijest odjevena u kostimiranu putnicu parobrodom Magdu Lupis koja putuje u Rijeku izumitelju torpedu Ivanu Lupisu.

Međunarodni dan muzeja 2024.

Na Međunarodni dan muzeja, 18. svibnja 2024. godine, Muzej je ponudio cjelodnevni besplatni ulaz.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.1. Objave u tiskanim i elektroničkim medijima

Događanja u Muzeju popraćena su u novinama i časopisima, u Slobodnoj Dalmaciji, Večernjem listu, 24 sata, Novom listu, Jutarnjem listu, Hrvatskom vojniku, tjedniku Express, te raznim internetskim portalima u Hrvatskoj, primjerice Morski.hr, Dalmacija danas, Dalmatinski portal, Pomorac.hr itd. Događanja u muzeju se redovito prate i u talijanskom listu La voce del popolo, a povremeno i u dvotjedniku Panorama koji izlaze u Rijeci.

Suradnja s časopisom Otvoreno more

Početkom 2021. godine pokrenuta je suradnja sa specijaliziranim časopisom Otvoreno more koja je nastavljena i idućih godina. Kustosi muzeja u dogovoru s novinarom i fotografom biraju eksponate te pripremaju materijale za objavu u sklopu teksta koji nosi naziv Priče iz muzeja. U 2024. su tako predstavljani parobrod "Karmen", austrougarski mornar Antun Maksim Lušić, brodolom barka "Maria Giovanna", parobrod "Aleksandar I.", iz povijesti "Jadrolinije", pustolovine barka "Pierino", brodolom jedrenjaka "Formica" 1886. g., parobrod "Senga".

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Djelatnici Muzeja imali su više nastupa u medijima – na radiju i televiziji (HRT, NOVA TV, RTL, TV Jadran, Radio Brač, HR Radio Split, HR Radio I i II, Radio Dalmacija, Hrvatski katolički radio, Radio Sunce, Radio Brač, Gradski radio Trogir, Radio Kampus),

12.4. Promocije i prezentacije

- 17.10.2024. predstavljanje knjige/kataloga, autorice Branke Teklić: „*Između obveze i časti – mornaričke odore iz fundusa Hrvatskoga pomorskog muzeja Split*“, koji je pratio istoimenu izložbu, a u predstavljanju je uz autoricu i ravnatelj ustanove sudjelovala Anita Brakus Kedžo

iz Konzervatorskog odjela u Splitu, Ministarstva kulture i medija RH.

- 26.11.2024. predstavljanje donacije odora pokojnog viceadmirala Zdravka Karduma, Split, Hrvatski pomorski muzej Split u suradnji s Dalmatinskim kolekcionarskim društvom Diokles. Donaciju je predstavila je viša kustosica Branka Teklić.
- 17.09.2024. knjiga Nenada Bojmića „Stogodišnjaci iz našega mula" objavljena u sunakladništvu sa Muzejom betinske drvene brodogradnje. Knjiga donosi kolorirane crteže i nacрте tradicijskih drvenih brodova hrvatskog Jadrana (lađa/ladva, pasara, lošinjska regatna pasara, barčica, gajeta, leut, bracara, piranska bracara, korčulanska bracara, trabakul, bragoc, pelig, loger). Kroz nacрте, ilustrativne crteže i bogate opise, autor nas vodi na putovanje kroz vrijeme, otkrivajući nam tajne izrade i očuvanja ovih povijesnih plovila, upoznaje nas s brodograditeljskim i maketarskim znanjima te pomorskim leksikom. Publikacija se sastoji od dva dijela; knjige tvrdog uveza i mape s 30 nacрта većih dimenzija. Nakon izlaska iz tiska u srpnju 2024. godine, knjiga je predstavljena publici u Betini i Biogradu na Moru. U Splitu su je 17. rujna predstavili autor Nenad Bojmić te urednici Kate Šikić Čubrić i Ljubomir Radić. Knjiga je objavljena uz potporu Splitsko-dalmatinske županije kroz projekt Pomorska baština.

12.5. Koncerti i priredbe

U glazbenom dijelu programa Noći muzeja, nastupili su učenici Osnovne glazbene škole Lovro pl. Matačić iz Omiša i kvartet „Bozotti“.

12.6. Djelatnost klubova i udruga

- 18.01.2024. viša kustosica Petra Radić organizirala je i provela edukacije za članove *Udruge turističkih vodiča Makarska rivijera i Zabiokovlje*
- 27.02.2024. viša kustosica Petra Radić provela je edukativne aktivnosti za članove udruge *Nautica Schizofrenia* iz Norveške koja okuplja jedriličare i zaljubljenike u drvenu brodogradnju; podrška u organizacija njihovog posjeta Dalmaciji
- 2.03.2024. Viša kustosica Petra Radić održala je stručno vodstvo za članove *Udruge za ukrajinsku kulturu u Dalmaciji „CVIT“*
- 18.10.2024. viša kustosica Petra Radić održala je stručno vodstvo za sudionike 49. konferencije Izvršnog odbora IMC-a (*International Maritime Confederation*) kojoj su prisustvovala delegacije veteranskih mornaričkih udruga iz osam zemalja Europe
- 17.12.2024. viši kustos Ljubomir Radić održao je vodstvo za predsjedništvo francuske udruge *Avanture Pluriel* uz posjet Francuskoj alijansi i Muzeju Brodosplit

13. MARKETINŠKA DJELATNOST

Za kvalitetnije informiranje o Muzeju, kao nadopuna uz web stranicu, koriste se društvene mreže Facebook i Instagram. U 2024. godini zabilježen je veliki broj pristupa sadržajima na društvenim mrežama Muzeja.

Tijekom ljetne sezone pojačana je distribucija promidžbenih letaka u gradu i županiji.

Oglašavalo se u publikaciji In Your Pocket.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

Preuzmite tablicu posjećenosti (.xlsx)

15. FINACIJE

15.1. Izvori financiranja (u %)

- Republika Hrvatska4,3%
- Grad Split.....82,9%
- Splitsko-dalmatinska županija.....7,1%
- Vlastiti prihodi.....5,7%

15.2. Investicije

Za investicije, zajedno sa investicijskim održavanjem utrošeno je 109.171,68 eura

Tijekom 2024. godine izvršeni su sljedeći radovi i kupnja opreme:

- Uređenje ograde na Tvrđavi Gripe
- Nabavka metalnih polica i ormara za urede i čuvaonicu
- Izrada projekta čuvaonice i dijela radova na realizaciji
- Nabavka jednog računala za računovodstvo
- Nabavka interaktivnih ekrana za postav vojnog pomorstva
- Nabavka projektoru, laptopa i nove rasvjete za polivalentnu dvoranu

16. OSTALE AKTIVNOSTI

16.2. Ostalo

Izložba PODVODNA KULTURNA BAŠTINA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE
(Stara gradska vijećnica Split)

Izložbom podvodne kulturne baštine 2025. godine javnosti će se prezentirati 30 najatraktivnijih i najbitnijih podvodnih arheoloških lokaliteta u akvatoriju Splitsko-dalmatinske županije. Osim izabranih lokaliteta, kroz opise tematskih i povijesnih cjeline spomenuti će se još dodatnih 20 lokaliteta čime će se u potpunosti obraditi svi do sada poznati lokaliteti odnosno cjelokupna podvodna baština Splitsko-dalmatinske županije. Cilj izložbe je prezentacija podvodne baštine

u cilju promoviranja i razvitka kulturnog, arheološkog i ronilačkog turizma. Tijekom 2024. godine realizirana su snimanja, istraživanja kustosa, rad na tekstovima i priprema materijala. Obuhvatiti će se lokaliteti iz svih povijesnih razdoblja. Također obraditi će se počeci i povijest ronjenja i podvodnih istraživanja na Jadranu. Podvodni arheološki lokaliteti biti će podijeljeni i predstavljeni prema različitim tipološkim karakteristikama.

Istraživanje tereta kasnoantičkog brodoloma u Slatinama

Hrvatski pomorski muzej u Splitu je kroz programe javnih programa u kulturi za financiranje podvodne arheološke baštine za 2024. godinu dobio sredstva za podvodno arheološko istraživanje antičkog brodoloma kod Slatina na otoku Čiovu.

Podvodno arheološko istraživanje obavljeno je u lipnju 2024. godine. Stručna ekipa istraživanja bila je sastavljena od voditelja istraživanja arheologa Eduarda Viskovića iz tvrtke Kantharos d.o.o, podvodnih fotografa i dokumentarista iz tvrtke Spužva j.d.o.o., te više ronioca iz Udruge za podvodne aktivnosti „Rostrum“. Istraživanja su bila obavljana pod nadzorom Konzervatorskog odjela u Splitu Ministarstva kulture i medija RH.

Ostaci brodoloma otkriveni su 2020. godine od strane ronioca Udruge podvodnih aktivnosti „Rostrum“ iz Splita. Istraživanjima koja su se obavljala u listopadu i studenom 2022. godine, te prosincu 2023. godine obavljen je detaljni pregled lokaliteta, izrađena je foto, video, nacrtana i 3D dokumentacija, obavljena su probna arheološka istraživanja, rekognoscirano je šire područje lokaliteta, te je izvađena jedna amfora.

Cilj ovogodišnje kampanje bilo je vađenje amfora sa površinskog sloja nalazišta s ciljem sprječavanja njihovog otuđenja, a s obzirom kako se nalazište nalazi u neposrednoj blizini Splita i jako je dostupno. Kako predmetne amfore iz površinskog sloja nisu ukopane u pijesak već su samo položene na morskom dnu izrazito su ugrožene te je neophodno njihovo vađenje kako ne bi došlo do oštećenja i uništenja arheološkog lokaliteta. Također uklanjanjem dijela površinskih amfora omogućiti će se pristup dubljim slojevima nalazišta i olakšati buduća podvodna arheološka istraživanja.

Pregledom lokaliteta 2022. godine utvrđeno je da se radi o brodolomu sa teretom nekoliko tipova sjevernoafričkih kasnoantičkih amfora Africana II, Africana III i za sada jedan registrirani primjerak amfore tipa Agora M274 sa Egejskog područja koje se datiraju u 4. stoljeće. Dimenzije vidljivog dijela lokaliteta iznose otprilike 22 x 15 metara. Ukupno je vidljivo više od 340 amfora koje leže na morskom dnu ili djelomično vire iz mulja. Velika većina su cjelovito očuvane.

Ukupno su 2024. godine izvađene 32 amfore iz površinskog dijela lokaliteta. Nakon vađenja amfora obavljeno je ponovno dokumentiranje lokaliteta. Izvađeno je 29 amfora tipa Keay 25/Africana IIIA i tri amfore tipa Africana IIA. Na dijelovima lokaliteta sa kojih su izvađene amfore iz površinskog sloja, olakšana su buduća arheološka istraživanja, a s obzirom kako je podvodnim arheološkim istraživanjima iz 2023. godine utvrđeno je da se ispod površine mulja nalaze dva sloja (reda) amfora, od kojih je jedan sada djelomično uklonjen na jednom djelu lokaliteta. Ispod drugog sloja amfora pronađeni su ostaci brodske konstrukcije.

Izveštaj o arheološkom istraživanju utvrde Krajicino na otoku Svetac

Tijekom listopada 2024. godine tvrtke Kantharos d.o.o. Hvar za Hrvatski pomorski muzej Split obavila je probno arheološko istraživanje utvrde Krajicino na otoku Svecu č.zgr. 1058 k.o. Komiza. Za navedena arheološka istraživanja. Probna arheološka istraživanja u trajanju od 5 radnih dana provedena su pod vodstvom diplomiranog arheologa Eduarda Viskovića iz tvrtke Kantharos d.o.o. Hvar, a uz stručni nadzor Saše Denegrija i Silve Kukoč iz KO Split. Na istraživanju su sudjelovali i arheolozi Marko Bibić i Joško Barbarić. Istraživanja su financirana iz programa Arheološkog turizma Splitsko dalmatinske županije.

Najstarija građevina na otoku je kasnoantička (bizantska) utvrda Krajicino. Nalazi se na najisturenijem istočnom brdskom grebenu otoka na položaju zvanom Krajicino, Kraljičin grad ili Teutin dvor, povrh rta Šijaboda. Vjerojatno je podignuta kao dio bizantskog istočnojadranskog limesa što potvrđuje ulogu i značaj ovog otoka u transjadranskim plovnim putevima u starom vijeku. U srednjem vijeku na otok dolaze benediktinci koji su ovdje osnovali svoj samostan (na južnom otočnom vrhu), a na otoku su boravili do kraja 15. ili početka 16. stoljeća. Od benediktinskog samostana danas je ostala samo crkva sv. Andrije. Od 1938. godine otok je u vlasništvu obitelji Zanki, nakon što je dotad bio u vlasništvu crkve.

Nakon čišćenja raslinja i uklanjanja površinskog sloja humusa otvorena je probna arheološka sonda u glavnoj prostoriji utvrde uz južni zid. Položaj sonde uvjetovan je zatečenim stanjem unutar prostorije. Naime, južni zid je u sačuvan do nivo temelja stoga su na ovom dijelu utvrde najnužniji konzervatorsko-restauratorski zahvati sanacije te je arheološka sonda dimenzija 1,40 x 2,40 cm pozicionirana po njenoj sredini. Arheološkim istraživanjima utvrde Krajicino na otoku Svecu, u listopadu 2024. godine, utvrđeno je da se radi o kasnoantičkoj utvrdi koja je možda izgrađena za kontrolu pomorskih puteva odnosno jadranskog pomorskog limesa. U prilog ovome ide način gradnje od grubo priklesanog nepravilnog kamena, ojačanja kontraforima na vanjskim stranama zidova te prozori u obliku gljive. Također, malobrojni

pokretni arheološki materijal cijeli se datira u isti vremenski period. Stoga su rezultati prvih arheoloških istraživanja utvrde na Svetcu potvrdili pretpostavku ranijih istraživača da je utvrda građena u kasnoantičkom periodu te da se ne može dovesti u vezu sa ilirskom kraljicom Teutom (231.-227. pr. Kr.). Utvrda je građena, vjerojatno, za vladavine cara Justinijana (527.-565.) radi kontrole pomorskih puteva. Naime, utvrda je smještena, na uzvisini, na krajnjem istočnom hrptu otoka te se s nje pruža izvrstan pogled na široki akvatorij srednjeg Jadrana. Na sjeveru i sjeveroistoku prema otocima Šolti, Velom i Malom Drveniku sve do Punte Planke u Rogoznici. Na istoku je vidljiv cijeli zapadni dio otoka Hvara, kao i otoci Sušac, Lastovo i Mljet. A ovisno o vremenskim uvjetima na jugu se pogled pruža do Palagruže i poluotoka Gargano na jugoistočnoj obali Italije. Zbog svega navedenog ne začuđuje potreba gradnje ovakve utvrde na izoliranom pučinskom otoku, a daljnja arheološka istraživanja pridonijeti će boljem razumijevanju ovog tipa kasnoantičke fortifikacijske arhitekture te života njenih stanovnika.

Interaktivni ekrani u postavu vojnog pomorstva

Ostvarenim sredstvima na natječaju Splitsko dalmatinske županije u postavu vojnog pomorstva realizirana je implementacija ekrana osjetljivih na dodir koji nude mogućnost pregledavanja sadržaja. Jedan je postavljen u dvoranu sa postavom torpedne zbirke, a drugi će po dovršetku aplikacije biti montiran u dvoranu sa postavom Domovinskog rata na Jadranu. Svaki ekran ima mogućnost pregleda po tri kraća filma s tematikom postava u kojem se nalazi (npr. rad na pripremi torpeda, Boj u Splitskom kanalu 1991. godine i sl.). Time se značajno obogatio i unaprijedio statični postav u vojnom pomorstvu te dodatno dobio na atraktivnosti s obzirom da u trgovačkom dijelu je već implementiran interaktivni kiosk i dvorana sa VR naočalama za pregledavanje potopljenih brodova.

Dani Boke u Rijeci

Za razliku od niza godina kada je Muzej bio dio programa Dani Boke u Splitu ovom prigodom smo bili pozvani kao gosti da svojom izložbom o jedrenjaku Jadran uveličamo riječke Dane Boke. Iznimno posjećen događaj pozicionirao je HPMS kao jednu od ključnih institucija u promicanju Bokeljske mornarice i Kola svetoga Tripuna u Hrvatskoj.

Pohrana Plovput

Nakon što smo 2018. g. obilježili veliku 200. obljetnicu početka svjetioničarske službe na hrvatskom Jadranu, realiziravši izložbu i katalog „Više od svjetla i soli“ u suradnji s **trgovačkim društvom Plovput d.o.o.** i nizom partnera nastavljajući rad na istraživanju

povijesti objekata pomorske sigurnosti, nastala je inicijativa za potpunijom interpretacijom **teme svjetioničarstva** u postavu Muzeja. Donacijama i otkupima prikladne građe danas smo pridružili predmete, arhivske dokumente i fotografije u vlasništvu Plovputa. Muzej je zaprimio 33 predmeta na ***trajnu pohranu*** kojom se osigurava ne samo adekvatno čuvanje vrijednih predmeta, nego i njihova dostupnost široj javnosti te promicanje hrvatske svjetioničke baštine. Primopredaji su uz domaćina prisustvovali Ivan Karin, direktor Sektora sigurnosti te Antonija Perković, voditeljica Odjela za pravne poslove.

Donacija Vukić

Ante Vukića i njegovo slikarstvo već je definirano od strane likovne kritike kao slikarstvo naive, samouko slikarstvo, koje dosegnuvši visoki nivo umjetničkog izražaja zauzima određeno mjesto u širokom krugu stilskih pravaca XX. stoljeća. Osamdesetih godina pojavljuje se Ante Vukić, rođen u Blizni Gornjoj (Marinska zagora), koji u kontinuitetu svoga slikarstva pokazuje sve umjetničke principe naive. Oni su osobito prepoznatljivi u motivu i atmosferi slike. Služeći se tehnikom ulja na platnu, osebujnom zračnom i planskom perspektivom, sitnim potezom kista, gradacijom pravokutnih i zaobljenih oblika "gradi" pejzaž svoga djetinjstva, pejzaž koji je u isto vrijeme topao i surov, škrt i bogat, zemlju koja daje ali i uzima.

Ante Vukić je mukotrpno i strpljivo izgradio osobiti stil likovnog izražavanja po kojemu je postao prepoznatljiv unutar korpusa slikarstva hrvatske naive. Specifičnost njegova kolorita, mekoća i zaobljenost oblika, kratki i meki potez kista dočaravaju zavičajnu atmosferu ambijenta u kojemu je rođen, pejzaž utopljen u skladnu priču života, toplinu zavičaja. Slikom oplemenjuje prostore koji nas okružuju. Svojom toplinom djeluju umirujuće na gledatelja te možemo govoriti i o njihovom terapijskom djelovanju u svijetu užurbanosti i vječitog sukobljavanja. Hrvatskom pomorskom muzeju Split darovao je 21 sliku.